

Poština plačana v gotovini
IZHAJA VSAKO SOBOTO
Uredništvo in uprava Ljubljana,
Dalmatinova ulica 11. —
Poštni predal št. 115. — Naroč-
nina na mesec 4 Din, četrlet
12 Din, pol leta 24 in na leto
48 Din. — Za inozemstvo na
mesec 8 Din.

5. III 1934

EDINOST

GLASILO JUGOSLOVANSKE NARODNE STRANKE

Posamezna številka 1.— Din

Iserati po tarifi. — Čekovni račun: Ljubljana 12.042. — Rokopisi se ne vračajo. — Ne frankirana pisma se ne sprejemajo. — Rokopisi naj se pošiljajo le na poštni predal št. 115, Ljubljana I.

Leto I.

V Ljubljani, dne 17. marca 1934

Štev. 3.

Zadeli smo dobro...

Poštena, moška beseda je našla odmev v poštenem srcu našega zdravega naroda

Ledeni oklep, ki je objel naše narodne množice po skrahanju najrazličnejših političnih strankarskih ideologij, ki so zašle na daljnje stranpoti s prvotno začrtanih smernic, s katerimi so si svoječasno pridobile zaupanje in pooblastila naroda, je prebit. Ne morda po zaslugi onih, ki so vzeli po obnovitvi parlamentarnega življenja vodstvo naroda z najširšimi obljubami in prav tem nasprotujočimi metodami in dejanji v svoje roke, temveč zgolj na podlagi nepokvarjenosti in zavednosti naroda samega in onih čistih, odločnih in sposobnih borcev, ki se niso strašili stopiti v zasmrjeno, onečano, sčeno areno političnega življenja s plamenico poštenja, svobode, enakosti in pravičnosti v močni, borbe vajeni desnici. Ledeni oklep političnega mrtvila med narodom in njegovo pasivnost pri reševanju vseh perečih vprašanj je stalila s svojim prihodom šele JUGOSLOVANSKA NARODNA STRANKA, katero so sprejele ob njenem rojstvu odkritosrčne, zgovorne rojenice: dolgo zatajevano hrepeneje, iskrena ljubezen in močno skeleče potrebe in težave najširših narodnih množic.

Vroč, tolikokrat zaman krvaveče in nešetokrat razočarano narodno srce, ogoljufano za vse najtišje sanje, za svojo pošteno odkritost in vse svetle upe, za globoko vero in najčistejšo ljubezen, je priklicalo v življenje Jugoslovansko narodno stranko. Jugoslovanska zemlja, najdobrotljivejša mati, je poklicala svoje zveste sinove k borbi za svojo samoohranitev in v obrambo pred vsemi onimi, ki so jo pozabili in zatajili. Na njen bolesten klic so stopili na plan najboljši možje, čeprav v začetku bolj redki. Zavedali so se, da jih kliče v težki uri rodna zemlja, ljubljena domovina.

In ko so prvič udarili v sredo politične borbe, ko je prvič pretresla politično ozračje njihova moška, poštena beseda, se je predramil in zganil narod. Razdrenele so se mišice, široko so se odprle trudne veke in iz oči je zasijal žgoč, borben ogenj, kakor da je oblił zemljo najsvetlejši solnčni dan. Narod je obšlo globoko spoznanje, da je končno vendarle dočkal svoje zaželjeno prebujenje, svoje lepše dni, svoj veliki praznik vstajenja.

Borbe, poštene, dosledne in nekrvave, se je zahotelo narodu. Sedaj šele smo se z občutjem pravice v srcu zavedli, zakaj so izkpravveli stotisoči na bojnih poljanah. Za to domovino, za ta zdravi rod, za našega narodnega kralja!

Niso legli ti stotisoči v cvetu svojih mladih sil v prezgodnji grob zato, da bi se redilo na prsih osvobodene, mlade Jugoslavije le nekaj stotin korupcionistov in političnih konjunkturistov, dočim bi morali nešteti bratje in sestre naše krvi stradati in se potikati za koščkom kruha po tujih deželah, po tujih rudnikih in tovarnah. Mlade generacije čistih Jugoslovanov, ki so stopile na plan, so dobro razumele vse zlo in krivice. Vstale so z zanosom, ki ga more vzbuditi le elementarna, neodvrtljiva zavest pravičnosti in dolžnosti napram narodu, napram skupnosti.

Veliko poslanstvo je prevzela nase Jugoslovanska narodna stranka. Svoboda tiska, svoboda govora in zborovanj, splošna tajna in neposredna volilna pravica, izenačenje sodobne in izvedljive zakonodaje, široka samouprava, gospodarsko zavarovanje kmetov, socialna in materialna zaščita delavcev in malih ljudi, preureditev finančnega in kmetijskega gospodarstva, borba proti korupciji in dvig naroda na najvišjo stopnjo narodne kulture v vseh pogledih — to so glavne zahteve in temeljne točke obsežnega programa Jugoslovanske narodne stranke, ki jih ima zapisane na svoji ponosni zastavi, pod katero vabi vse poštene, čisto misleče narodne sile, ki streme po napredku vseh Jugoslovanov v svoji lepi, mogočni domovini. Naša domovina je vzklila pod vodstvom slavne dinastije Karadjordjevičev iz krvi in moči najširših slojev našega naroda in zato je ta domovina dolžna dati in zagotoviti tem slojem vse pravice pravega, svobodnega državljanca in človeka, ker si tako sama sebi zagotavlja močno zaščito in zdrav napredek.

Borba proti vsemu, kar zavira naše narodno in parlamentarno življenje in napredek, borba za duševno in politično edinost vseh Srbov, Hrvatov in Slovencev ter za velike nacionalne ideale vseh Jugoslovanov nam ne bo pretežka, ker nas vzpodbuja na naši strmi, trnjevi poti polna, vsemu kljubujoča zavest: Z nami stoji v borbenih vrstah ves zdrav, močni in pošteni jugoslovanski narod. Borimo se za svete pravice, ki so zajamčene v naši ustavi.

Politični lok naroda je bil napet do skrajnosti. Iskali smo cilj v meglenem političnem ozračju, zavitem v umeten dim uspanjanja naroda, kamor naj sprožimo svojo prvo strelco. Bistro oko naroda in njegovo odkrito čuteče srce sta našla ta cilj takoj, instinktivno, kljub umetni politični zamegljenosti. Naravnost v sredo legla politične nemorale in neiskrenosti, v gnezdo umazane korupcije in brezvestnih narodovih krvosesov, globoko med vrste političnih konjunkturistov in izkoriščevalcev se je zarila ost naše strelce.

Zadeli smo v cilj!

In sedaj, ko se odteče usmrjena kri korupcije in politične pokvarjenosti, bo narod zopet svobodno zadihal in veselo zaoral glo-

Jugoslovanska narodna stranka:

Za bratsko skupnost z bolgarskim narodom

Izjava g. Svetislava Hodjere, narodnega poslanca v narodni skupščini, dne 12. marca 1934. v razpravi o proračunu zunanjega ministrstva

»V svojem poročilu o delu zunanjega ministrstva v preteklem proračunskem letu je citiral zunanji minister g. dr. Boško Jevtić med ostalimi pogodbami, ki jih je naša država sklenila v tem letu, tudi pakt četvorice, sklenjen med našo državo, Romunijo, Grčijo in Turčijo dne 9. februarja leta 1934. v Atenah.

V imenu svojih tovarišev in v svojem imenu izjavljam, da pozdravljamo vsak mednarodni akt, ki se stori v cilju zagotovitve miru in ohranitve stanja, ki so ga ustvarile mirovne pogodbe. Zato pozdravljamo tudi sklenitev tega četvornega pakta obenem z iskrenim obžalovanjem, da med podpisniki ne vidimo tudi bratske države Bolgarske. Res je, da pušča člen 3. tega sporazuma odprta vrata tudi ostalim balkanskim državam in seveda tudi Bolgarski, da pristopijo k temu paktu, vendar pa je nien sprejem, kar je naravno, mogoč le pod pogojem, da pristanejo nanj vse članice-sopogodbence in bi bilo zato boljše, da bi bila Bolgarska stopila v to našo družbo že ob priliki sklepanja sporazuma.

Naš odnošaj napram Bolgarski se ne more omejit le na vzajemno jamčenje varnosti in nedotakljivosti balkanskih mej. Želimo, da bi bili ti odnošaji mnogo bližji in pristnejši; želimo, da bi dosegli z Bolgarsko tako zblizanje, ki bi nas postopno privedlo k bratski skupnosti. Da pridemo do tega, bi utegnili postati vprašanje časa, dokler pa tega zblizanja ni, ni bilo potrebno vezati si rok s kakršnim-

koli aktom, s katerim bi se odlagala ali otežavala izpolnitev te naše težnje. Smatramo celo, da se dá na Balkanu samo z bratskim sporazumom med nami in Bolgarsko zajamčiti trajen mir, po katerem stremimo tako mi, kakor tudi Bolgari.

Odnosaji med katerimakoli balkanskima državama niso istovetni z odnosaji med našo državo in Bolgarsko. Mi in Bolgari smo Južni Slovani, smo dve bratski plemeni in je zato povsem naravna ona težnja, ki se čuti i pri nas i pri Bolgarih po bratskem in definitivnem zblizanju. Takega odnošaja ni med nobenima drugima državama na Balkanu.

Zelo bi bili veseli, če bi mogli na podlagi prejetih poročil dobiti prepričanje, da se z izvajanjem četvornega pakta ne bo prav nič odlagalo to zblizanje, ki se ne dá, po našem trdnem prepričanju, nikakor prepričati.

Pozdravljamo vsak mednarodni mirovni akt in izražajoč željo, da bi imela zunanja politika vedno pred očmi skupno težnjo našega in bolgarskega naroda po ustvaritvi res solidne in bratske skupnosti, izjavljam v imenu narodnih poslancev, članov Jugoslovanske narodne stranke, da bomo glasovali za proračun zunanjega ministrstva.

Ta izjava je bila podana v imenu Jugoslovanske narodne stranke in jo je ponatisnil ves domači in tuji tisk v dokaz o zunanjepolitični orientaciji Jugoslovanske narodne stranke.

Žalostno poglavje brez konca

Prevedba kronskih železniških upokojujencev in invalidov se ne more in ne sme več odlagati

Človek se ga kar boji načenjati, tako skeleče, neprijetno in kričeče je to vprašanje, vprašanje železniških staroupokojencev in invalidov. V svoji veliki bedi so železniški staroupokojenci in invalidi nestrpnost pričakovali, da se jim bodo z novim proračunskim letom 1934-1935 njihovi dosedanji pičli prejemki vsaj malo izboljšali. To skromno upanje, podobno medli, pojemajoči lučki, pa jim polagoma

upada in se spreminja v grenko žalost ter novo težko razočaranje. Društvo železniških upokojujencev za dravsko banovino v Ljubljani je predložilo na vseh pristojnih mestih že nešteto prošenj, toda zaman. Krivice, ki se jim gode, so se tudi že večkrat razpravljale v tisku. Brez uspeha.

In prav zato je postalo nujno potrebno, da plane ta s silo zadrževani krik najbednejših in najbolj

boko brazdo v solnčno ledino naše zemlje. Iz teh svežih razorov pa bo dahnila sveta jugoslovanska zemlja bogat blagoslov svojim zvestim, svojim edinim.

Blagostanje vsega naroda pod svobodnim jugoslovanskim solncem bo visoka pesem zmage našega skupnega dela, skupne požrtvovalnosti in skupne ljubezni. In narod, zadovoljen, zdrav in dober, bo zaklical v široki svet, v prostrano nebo:

Blagoslovljena mati domovina, živela edina, močna Jugoslavija!

Gg. trafikanti!

Obracun za prvi mesec bomo napravili po 4. številki. Javite, če potrebujete več lista, kakor tudi vse ostale želje.

zapostavljanih zopet v beli dan, kjer naj pretrese in opomni vse one, katerih pravica in dolžnost je reševati to nesmrtno vprašanje.

Železniški upokojujenci državne in bivše južne železnice so imeli svoje lastne pokojninske fonde, v katere so bili obvezani plačevati določene prispevke. Ti prispevki so se plačevali v zlati valuti, namen fondov pa je bil, poskrbeti doslužnim in službe nezmožnim železničarjem zadostno in življenju primerno pokojnino za skromno, a dostojno preživljanje.

V povojnih razmerah pa so prišli železniški upokojujenci pri nas v najbednejši, naravnost obupen položaj. Miloščinariji z družbeno provizijo, ki so služili pri železnici po 40 in še več let, žive v visoki starosti 70 do 80 let v največji bedi, ker prejemajo poleg svoje nizke pokojnine draginjsko doklado le po 2 Din na dan.

Železniškim invalidom se še do danes niso prevedle njihove kronske nezgodne rente in prejemajo za prejšnjih 100 zlatih kron le po 25 Din na mesec. Ta nezgodna renta jim je bila priznana po zakoniti poti za njihovo poškodbo in v odškodnino za izgubo njihovih prejemkov, ki so se znižali z v službi zadobljeno poškodbo. Ponesrečenci so tudi izgubili možnost napredovanja in dosego najvišje pokojnine. Da so bili ponesrečenci in njihove družine z ozirom na izgubljeno delazmožnost vsaj delno odškodovani, jim je bila priznana nezgodna renta.

Po svetovni vojni so vse nasledstvene države prevzele na svojem državnem ozemlju bivajoče železniške invalide, kakor tudi fond, ki se je seveda procentualno razdelil. S tem so prevzele tudi vso nadaljnjo skrb za železniške invalide. Zato je več kakor čudno, kako je mogoče, da so pri nas ti nesrečneži prepuščeni največji bedi in da se še vedno niso prevedle njihove stare kronske rente v dinarske.

Upokojujencem fakultativnim članom bolniške blagajne se je članarina zvišala na 3%, čeprav se je vsak član v času upokojujencev za lastnoročnim podpisom obvezal, da ostane do smrti z 1½% prispevkom.

Vsem železniškim upokojujencem pa se je tudi odvzela prislužena in zajamčena pravica do neomejene režijske vožnje.

Z ozirom na vse prej navedene ugotovitve je bilo nujno potrebno opozoriti ponovno vse pristojne činitele in vso pošteno jugoslovansko javnost, ki še ni izgubila srca za svoje trpeče, bedne brate, na to velevažno in res že sramotno vprašanje, ki ga je treba čimprej z zadovoljivo rešitvijo za vekomaj spraviti s sveta. Menda ne bo treba čakati tako dolgo, da ga bodo staroupokojenci in invalidi rešili sami s tem, da bodo zaradi pomanjkanja pomrli in tako izumrli.

Delo naših poslancev v narodni skupščini

V načelni proračunski razpravi je obravnaval narodni poslanec Jugoslovanske narodne stranke g. dr. Milan Metikoš vsa važna gospodarska, socialna in notranje politična vprašanja, izmed katerih objavljamo danes dvoje novih poglavij v kratkem izvlečku.

Gospodarski svet.

V členu 14. ustave je predvidena ustanovitev gospodarskega sveta. Skupščina je sprejela zakon o tem gospodarskem svetu, ki ima nalogo dajati strokovne nasvete vladi pri izdelovanju raznih zakonskih projektov in pri izdajanju potrebnih gospodarskih ukrepov. Ali ste se, gospodje iz vladne večine, že kdaj vprašali: Zakaj vlada še do danes ni oživotvorila gospodarskega sveta? Mar je bilo odveč, da je bila v našo ustavo tudi sprejeta potreba po gospodarskem svetu? Mar je bil odveč sprejem zakona o gospodarskem svetu? Vsi nosite nedeljeno soodgovornost, ker niste še nikdar doslej vprašali vlade, sestavljene zgolj iz ljudi iz vaših vrst, zakaj ne organizira in skliče gospodarskega sveta.

Sedaj ste zopet dali vladi pooblastilo, da izda razne uredbe z zakonito močjo. S tem ste prenesli pravice legislative na eksekutivo in to kljub temu, da ste videli, da vaša eksekutiva v gospodarskih vprašanjih ni storila svoje dolžnosti in ni še niti predlagala niti imenovala ali sestavila gospodarskega sveta. To stanje se bo moralo absolutno spremeniti. Nikakor ne gre, da bi lajki reševali gospodarska vprašanja brez vsakega sodelovanja strokovnjakov. To se še ni zgodilo nikjer, izvzemši pri nas. Nedavno ste čitali ob priliki sestanka gospodarskega sveta male antante, da je članica tega gospodarskega sveta tudi Jugoslavija, ki pa še danes nima lastnega gospodarskega sveta, čeprav ga določata njena ustava in poseben tozadevni zakon.

Bilanca dela narodne skupščine.

Da se položaj tako razvija, se ne smemo preveč čuditi, če pomislimo, da se nova vlada g. Nikole Uzunovića, ki je sestavljena zgolj iz ljudi iz vrst JRKD, narodni skupščini ni predstavila niti z najskromnejšo deklaracijo, da bi narodni predstavniki vsaj približno vedeli, kaj prav za prav hoče in kakšen je njen delovni program. Če pa že te deklaracije ni, je bila vsaj vaša dolžnost, dolžnost poslancev vladne večine, da iz svojih vrst poveste javno vladi, kaj zahtevate in da slišimo tudi mi, ki nismo v vaših vrstah, kaj naj se stori v splošno korist naroda in države. Kljub temu, da nam vlada ni dala nobenega programa, ste ji dali zakonito pooblastilo, da sme izdajati uredbe z zakonito močjo, ki jih bo torej izdajala na podoben način, kakor je rešila vprašanje razdolžitve kmetov, vprašanje bank, bančnih obresti itd. Prav dobro veste, da se narodno predstavništvo ne sme odkrepati vseh onih pravic, ki mu po zakonih pripadajo. S svojim korakom ste pokazali, da vam splošni interesi naroda in države niso preveč pri srcu.

V zadnjih dveh letih smo imeli možnost, da bi sprejeli vse one potrebne zakone, ki se morajo danes izvajati z uredbami. Poglejte le v bilanco dela narodne skupščine in videli boste, da nismo izvršili razen proračunske debate v narodni skupščini nobenega dru-

gega dela in ga tudi nimamo. Narod nas je poslal v skupščino zato, da delamo. Zavedati se moramo svoje odgovornosti napram vsemu narodu od Vardarja do Triglava in prav vsak narodni poslanec mora položiti narodu točen obračun svojega dela.

Posebno borben, pri tem pa nič manj stvaren in argumentiran govor je imel v načelni proračunski debati dne 26. februarja t. l. tudi znani naš opozicijski poslanec in tajnik glavnega akcijskega odbora Jugoslovanske narodne stranke g. dr. Nikola Kešeljević. Njegova izvajanja, v katerih je z najodkriteljšimi besedami, kakor da govori priprosti, trpeči narod sam, nanašal celo vrsto najtežjih vprašanj, katera čakajo nujne rešitve, so razumljivo izzvala pri vladni večini glasne, pa neupravičene proteste. Končno pa so morali tudi poslanci večine kloniti pred vidnimi dokazi in priznati golo resnico.

Vprašanje našega kmeta.

Gospodje poslanci! Govori se, da se že kaže močno izboljšanje gospodarskega položaja. Ta trditve se skuša podpirati z raznimi statistikami in ugotovitvami strokovnjaških konferenc. Vse napovedi teh strokovnjakov o novih poteh in izboljšanju našega narodnega gospodarstva, zlasti pa kmetijskega, so se pa izkazale kot iluzorne. Kmet plačuje davke, ki se iztirjujejo res vzorno in skoraj vsem predpisu, ne iz svojih rednih dohodkov, temveč od svojega premoženja, ki ga zmanjšuje, odprodaja in si tako zmanjšuje svojo eksistenčno možnost še bolj. Cene kmetijskih pridelkov so padle in še padajo tako zelo, da kmet prodaja vse, kar ima sploh na prodaj, mnogo cenejše, kakor kdajkoli doslej, vse ono, kar pa mora kupovati, plačuje mnogo dražje, kakor nekoč. Dočim so cene vseh onih predmetov, ki jih kmet mora kupovati povsod v svetu padle, zlasti prihajajo tu v poštev industrijski izdelki, so se pri nas neverjetno dvignile.

Tako izgublja kmet na onem, kar prodaja, na sadovih svojega dela in svojega polja ter gospodarstva, izgublja pa tudi na onem, kar kupuje, kar mu le je neobhodno potrebno, da more vzdržavati in kakorkoli voditi svoje gospodarstvo in gospodinjstvo. Vzemimo le popolnoma prost primer: Normalizirana predvojnica cena za 100 kg žita je znašala 10—12 zlatih frankov in je mogel, recimo, kmet nabaviti si za ta denar 12 motik, ki jih potrebuje za obdelovanje svoje zemlje, in sicer prvovrstne motike. Sedaj pa izračunajte, koliko motik si more kupiti danes z izkupičkom za prodanih 100 kg žita? Komaj eno samo, pa še to slabo. To pomeni, da izgublja na onem, kar kupuje, dvanaajstkrat, svoje pridelke pa mora prodajati komaj za polovico nekdanje cene. To je, gospoda, ona disproporcija, ki vodi našo poljedelsko državo k osiromašenju.

V narodni skupščini se vedno poudarja zahteva, da je treba zaščititi in varovati našo industrijo, denarne zavode in karte. Mislim pa, da je dolžnost slehernega med vami v prvi vrsti varovati to, česar ima naša država nad 12.000.000 in to so kmetje. Iz narodnega vira se potrjuje, da 80—90% vseh teh kartelov in industrij ni naših, in ne le naših, temveč celo naši državi sovražnih. To je bridka resnica, ki je ni mogoče nikomur prikrivati. In prav te industrije in karteli se

favorizirajo po obstoječih zakonih, čeprav same mnogokrat zlorabljujejo te zakone. Pri tem pa izmoghajajo naše ljudstvo na način, ki ni najmanj človeški in je globoko žaljiv za našega preprostega kmeta in delavca, ki si morata kot gospodarja na tej naši prelepi zemlji služiti skromen vsakdanji kruh pri oblastnem tujcu za sramotno nizko

plačo, ki znaša mnogokje celo samo 6 do 8 Din na dan, seveda brez hrane in ostale oskrbe. In s tem zneskom naj naš mali delavni človek živi sam in naj preživlja svojo mnogoštevilno družino? In to naj traja še dalje? Saj drvimo na tak način k popolnemu ubošanju, pa tudi k popolni fizični izčrpanosti ter uničenju našega zdravega rodu.

Iz vrst naših voditeljev in borcev

dr. Nikola Kešeljević

Narodni poslanec in tajnik glavnega akcijskega odbora Jugoslovanske narodne stranke g. dr. Nikola Kešeljević je bil rojen v Grahovu v nikšičkem okraju in je v parlamentu prvi stopil v opozicijo. Poleg že naštetih funkcij v javnem in društvenem življenju je tudi tajnik Poljsko-jugoslovanske parlamentarne unije, član Bolgarsko-jugoslovanske lige in član Interparlamentarne unije.

G. dr. Kešeljević, ki je v narodni skupščini znan kot eden najrazboritejših poslancev opozicije in pa ostalih poslancev sploh, je bil tudi med prvimi poslanci, ki so razumeli izreden pomen najtesnejšega sodelovanja med vsemi sloji našega naroda in je zato ob prvi priložnosti, ki se je ponudila, prihitel med nas v našo banovino in takorekoč vsadil prvo seme Jugoslovanske narodne stranke na naših tleh. Naši kraji, ljudje in sploh vse naše obeležje so ga silno navdušili in zapustili v njem globok, prijeten vtis. Odlični borec za narodne pravice, sin kršnih črnogorskih planin, prekaljen v večnih borbah za svobodo proti najrazličnejšim sovragom jugoslovanskega rodu, je obdržal z našimi kraji in našim ljudstvom trdne, bratske vezi, ki nas bodo odslej še tesneje vezale v skupnem delu in stremljenju do končne zmage, ideje in programa Jugoslovanske narodne stranke, pod katere čisto zastavo se zbirajo od dne do dne večje množice poštenega, delavnega jugoslovanskega naroda.

Iz našega pokreta

MOŠKANJCI PRI PTUJU.

Prva številka »Edinosti«, glasila Jugoslovanske narodne stranke v slovenskem jeziku, je bila od ljudstva na spodnjem Ptujem polju z navdušenjem sprejeta. Narod, ki je slišal te poštene in iz srca govorjene besede, se drami iz prilsiljega spanja, v katero so ga obsodili današnji oblastniki. Kolikor sem prišel te dni v stik z ljudmi, so vsi mnenja, da se je Jugoslovanska narodna stranka pojavila v pravem, ugodnem trenutku in da smemo zato upravičeno računati na uspeh. Ljudje so pripravljeno delati v duhu programa Jugoslovanske narodne stranke, ker vedo, da bo samo na ta način mogoče zlomiti nasilno oligarhijo raznih samozvancev. Prosim, da mi takoj pošljete vsa potrebna navodila za ustanovitev krajevne organizacije, ker jo ljudje zahtevajo. Ugoden odmev, ki ste ga našli med našim tukajšnjim poštenim ljudstvom, je popolnoma depri-miral politične nasprotnike, ki imajo še zaenkrat moč v rokah. Pohod nove stranke nam bo prinesel vse ono, kar si želi in nosi v srcu vsak pošten, zaveden in odločen Jugoslovan! — F. Š.

ST. JANŽ PRI VELENJU.

Pri naših kmečkih ljudeh, prav tako pa tudi pri vseh, ki si morajo služiti svoj trdi kruh v premo-govniku, globoko pod zemljo, je našla vest o priznanju in odobritvi Jugoslovanske narodne stranke ra-

dosten, glasen odmev. Nič manj pristranskega sprejema pa je bila deležna tudi »Edinost«, po kateri je že veliko povpraševanje. Pošljite mi večje število vseh do sedaj izišlih števil s položnicami vred, da se zamorejo naročiti vsi, ki so z nami. — L. A.

OPLONICA.

Naše upanje, da ne bomo vedno stali ob strani vsi oni, ki se zavedamo, da ni naše mesto nikjer drugod, kakor pri težko pričakovani Jugoslovanski narodni stranki, se je končno vendarle izpolnilo. Bodite prepričani, da ni več daleč dan, ko boste imeli na podlagi tega krasnega programa in vašega odkritega nastopa za narodne pravice tudi v našem okraju za seboj vse one, ki jim je le za zmago poštenosti in pravice. Prepričan sem, da bo Jugoslovanska narodna stranka bliskovito naglo osvojila vse, ki niso zadovoljni s sedanjim državnim gospodarstvom pristranskih ljudi in strank. Lista »Edinosti« nam pošljite več, ker ga hoče vse imeti in brati. — A. P.

SLATINA RADENCI.

Iskreno pozdravljamo prihod Jugoslovanske narodne stranke in njenega glasila »Edinosti«, ki je tak list, kakor smo si ga že dolgo želeli in ga pričakovali. Program stranke je tak, kakor si ga želi ves narod od srca, seveda čim prej izpolnjenega in uresničene-

ga. Želimo iz vse duše, da bi se z uspehom borili za svobodo in poštenost, ker bije res že enajsta ura! Le strumno po začrtani poti in zmaga ne more izostati! — F. M.

KRIŽEVCI PRI LJUTOMERU.

V prvi pozdrav sprejmite na priloženem seznamu prvih deset članov Jugoslovanske narodne stranke in tudi naročnikov »Edinosti«. Le krepko naprej! Prihodnjič več. — F. S.

DOLENJA VAS PRI RIBNICI.

Že prva številka »Edinosti« nam je prinesla veliko veselje s sporočilom, da je Jugoslovanska narodna stranka priznana in zakonito odobrena. Ljudje se zelo zanimajo za stranko in vas zato prosimo, da nam čimprej pošljete vsa potrebna navodila za ustanovitev krajevne organizacije tudi v našem kraju. Verujemo v uspeh in vas pozdravljamo z narodnim pozdravom! — I. J.

SREDIŠČE OB DRAVI.

V vsem našem okraju je zanimanje za Jugoslovansko narodno stranko zelo veliko, ker jasno vidimo, da tako ne more iti več dalje in da nam preti resna propast, če ne bodo zmagala načela, ki jih ima v svojem programu, začrtana na podlagi zakonov in ustave, Jugoslovanska narodna stranka.

Tembolj pa občudujemo delo in napore Jugoslovanske narodne stranke, katere uspeh je zajamčen, če bo vztrajala na svojem programu. V prihodnje vam bom sporočil več živih primerov iz našega kraja, kako potrebna je pametna, vsej državi in narodu koristna reforma zakonodaje, zlasti z ozirom na kmečki in obrtniški stan. Zapamto vam popolnoma in se priglajamo vsi podpisani za člane Jugoslovanske narodne stranke in naročnike »Edinosti«. — V. P.

ŽIRI.

Z veseljem smo sprejeli list »Edinost«, ki je bil res potreben. Danes smo nakazali po položnici naročnino za četrto leto, list s položnicami pa pošljite na priloženih 56 naslovov, ker bi ga rad čital vsak čimprej. Želimo, da bi prinašali v listu dopise z dežele, da bomo informirani o razvoju in gibanju stranke tudi v drugih krajih, obenem pa prosimo, da bi se v člankih zavzemali čim bolj odločno za delavce, obrtnike in male posestnike. Med našimi čevljarji je veliko nezadovoljstvo s sedanjim težkim stanjem in vsi komaj pričakujejo izboljšanja svojega položaja. Pa saj veste, da nam Bač'a skoraj onemogoča eksistenco. O podrobnih razmerah v naši občini vam bom poročal v prihodnjem dopisu, obenem pa vam bom sporočil tudi vse ostale novice. Z narodnim pozdravom! — I. M.

CERKLJE PRI KRANJU.

List »Edinost« smo prejeli in smo ga res veseli. Zanimanje za Jugoslovansko narodno stranko je res veliko in pričakujemo podrobnih navodil za takojšnjo ustanovitev organizacije v našem kraju. Naročnikov se je že priglasilo za list tako število, da služi nam, tukajšnjim vašim somišljenikom, kakor tudi vam res v čast. Prosim, da pošljete list vsem 34 priglasencem. Želimo ves uspeh! — I. K.

NARODNO EDINSTVO, DRŽAVNA CELOTA IN SVOBODNO PARLAMENTARNO ŽIVLJENJE SO NAČELA JUGOSLOVANSKE NARODNE STRANKE!

NE UBIJAJTE NACIONALIZMA V NARODU, KI MU JE DOMOVINA NAJSVETEJŠE!

Statuti Jugoslovanske narodne stranke

Iz nešteti krajev naše domaovine smo prejeli mnogoštevilna pisma, v katerih izražajo člani in somišljeniki Jugoslovanske narodne stranke željo, da bi objavila »Edinost« čimprej tudi statute stranke. Zaradi preobilice drugega nujnega gradiva moremo ustreči tej splošni želji šele danes, kar nam bodo nedvomno vsi naši prijatelji blagohotno oprostili in upoštevali.

I.

IME, CILJ IN SREDSTVO.

Člen 1. — Ustanavlja se politična organizacija z imenom **JUGOSLOVANSKA NARODNA STRANKA.**

Člen 2. — Cilj Jugoslovanske narodne stranke je razširjati svoja načela in uresničevati svoj program.

Svoj cilj bo dosegla stranka s svojimi organizacijami, javnimi zborovanji, sestanki, listi, časopisi, brošurami in drugimi podobnimi sredstvi.

II.

ČLANSTVO.

Člen 3. — Član Jugoslovanske narodne stranke more biti vsak polnoleten državljan, ki uživa vse državljanske pravice, kadar sporoči pristojni krajevni organizaciji, da se bo v vsem držal strankinega programa in teh statutih ter ko je sprejet v organizacijo.

Člen 4. — Pri vstopu v stranko dobi vsak član člansko izkaznico.

Obliko in besedilo članske izkaznice ter njeno ceno bo predpisal strankin glavni odbor. Revnim članom se bodo izdajale članske izkaznice brezplačno.

Člen 5. — Pravice in dolžnosti vseh članov so enake brez ozira na to, kakšen položaj zavzemajo v stranki.

Vsak član stranke brez ozira na svojo prejšnjo strankarsko pripadnost ima pravico voliti in biti izvoljen v vseh organizacijah ter okoliščati se z vsemi strankinimi institucijami.

Člen 6. — Glasovati za strankine kandidate in liste, sodelovati na zborovanjih, mitingih in sestankih ter sodelovati in podpirati vse strankine akcije in agitacije — niso le pravice, temveč tudi dolžnosti vsakega člana Jugoslovanske narodne stranke.

Člen 7. — Vsak član je dolžan, da povsod in ob vsaki priliki zastopa interese stranke in da razširja ter brani njena načela. Vsak član je moralno odgovoren za svoja dejanja. Posamezni člani in odbori ne morejo delati ničesar v imenu stranke, kar ni v skladu s programom in statuti stranke in česar ni odobril glavni odbor.

Člen 8. — Vsak član je dolžan pokoravati se disciplini stranke.

Člen 9. — Člani, ki bi delovali proti interesom stranke ali bi se sicer s svojim postopanjem pregrešili proti disciplini oziroma bi škodovali ugledu stranke, bodo kaznovani s pismenim ukorom oziroma bodo izključeni iz organizacije. Kazen pismenega ukora izreka upravni odbor krajevne organizacije na seji, na kateri je navzočih nad polovico članov, sklep pa se mora sprejeti z absolutno večino glasov. Proti temu sklepu ni pritožbe. Za izključitev je potrebno, da sta na seji upravnega odbora krajevne organizacije navzoči dve tretjini članov tega odbora, od katerih morata dve tretjini glasovati za izključitev. Izključeni član ima pravico pritožbe preko okrajnega odbora na glavni odbor stranke. Okrajni odbor je dolžan dati svoje mnenje glede izključitve. Izključitev iz stranke pa more izvršiti tudi glavni odbor sam brez iniciative krajevnih organizacij. Kaznovanje s pismenim ukorom se zabeleži v zapisniku, izključitev iz stranke pa se objavi v strankinem glasilu.

III.

ORGANI STRANKE.

Člen 10. — Organi stranke so naslednji:

1. odbori in občni zbori krajevnih organizacij;
2. odbori in občni zbori okrajnih organizacij;
3. klub narodnih poslancev in senatorjev;
4. glavni odbor;
5. državni kongres stranke.

KRAJEVNA ORGANIZACIJA.

Člen 11. — V vsaki občini, v kateri je vpisanih najmanj deset članov Jugoslovanske narodne stranke, se ustanovi krajevna organizacija, krajevni odbor in krajevni občni zbor.

KRAJEVNI ODBORI.

Člen 12. — Na čelu krajevne organizacije stoji krajevni odbor, ki ga voli letni občni zbor krajevne organizacije vsako leto v prvi polovici meseca novembra.

Krajevni odbor ima najmanj pet članov in sicer: predsednika, enega ali več podpredsednikov, tajnika in blagajnika, po potrebi pa tudi druge funkcionarje. V velikih občinah, sestavljenih iz več vasi, kakor tudi v mestih z nad 5000 prebivalci se morejo po odobritvi okrajnih odborov ustanoviti vaški oziroma pododbori za vsak mestni okraj. Ti pododbori se organizirajo na enak način, kakor odbori; njihovi predsedniki in tajniki sestavljajo krajevni odbor, dotične občine, ki se organizirajo na prej omenjeni način. Pododbori so podrejeni krajevnim odborom.

Člen 13. — Dolžnosti krajevnih odborov oziroma pododborov so:

1. da izvršujejo sklepe krajevnega občnega zbora;
2. da se ravnajo po navodilih in izvršujejo odredbe okrajnega in glavnega odbora;
3. da razširjajo načela stranke in branijo njene interese;
4. da razširjajo liste, knjige in brošure, ki jih priporoči glavni odbor;
5. da vpisujejo člane v stranko in jim izdajajo članske izkaznice;
6. da pazijo, da vsi člani izpolnjujejo svoje strankarske dolžnosti, da skrbijo za disciplino med člani in da sklepajo o kaznovanju onih članov, ki ne izpolnjujejo svojih dolžnosti, kakor je treba ali ki so postali s svojim postopanjem nevrtni strankine organizacije;
7. da organizirajo in pripravljajo vse potrebno z uspešno vodenje volitev ob priliki volitev občinskih svetovalecev, banskih svetovalecev, narodnih poslancev in senatorjev.

Člen 14. — Odborove seje se morajo vršiti vsaj enkrat na mesec pod predsedstvom predsednika, ki ga v primeru zadržanosti zastopa podpredsednik. Seje so polnoveljavne, če je navzoča vsaj tretjina izvoljenih odbornikov in je bilo vabilo vsem dostavljeno.

Na sejah se vodi zapisnik v nalašč za to pripravljeni knjigi in ga podpisujejo vsi navzoči člani. Glede onih članov odbora, ki se seje niso udeležili, pa so bili o njej obveščeni, se smatra, da ne nasprotujejo sklepom seje.

Člen 15. — Tajnik ima dolžnost, da vodi na sejah zapisnike in da opravlja dopisovanje.

Dolžnost blagajnika je, da vodi v redu blagajniško knjigo o dohodkih in izdatkih krajevne organizacije. Denar izdaja samo na podlagi sklepov upravnega odbora in odgovarja moralno in materialno za vsako nepravilnost v blagajni.

Člen 16. — Vsak mestni odbor oziroma pododbor mora imeti naslednje knjige:

1. seznam članov krajevne organizacije; v ta seznam se vpisuje

vsaka sprememba in sicer takoj, čim nastopi; seznam, kakor tudi vse spremembe se morajo takoj poslati okrajnemu odboru;

2. zapisniško knjigo;
3. blagajniško knjigo.

Za pravilno vodenje teh knjig so odgovorni vsi člani odbora.

V arhivu organizacije mora biti kopija vsakega akta, odposlanega s strani krajevnega odbora oziroma pododborov.

Člen 17. — Vsaka krajevna organizacija ima tudi svoj nadzorni odbor, obstoječ iz treh članov in treh namestnikov, izvoljenih na letnem občnem zboru. Nadzorni odbor vodi nadzorstvo nad premoženjem krajevne organizacije, kakor tudi nad prejemki in izdatki krajevne blagajne.

KRAJEVNI OBČNI ZBOR.

Člen 18. — Vsako leto se mora v prvi polovici meseca novembra vršiti krajevni občni zbor v vsaki občini, kjer obstoja krajevna organizacija. Občni zbor je polnoveljav, če je navzoča najmanj petina vpisanih članov. Če ob določeni uri ne pride niti petina članov, se more občni zbor vršiti čez eno uro ob vsakem številu navzočih članov.

Dan, kraj in dnevni red krajevnega občnega zbora se mora razglasiti pet dni prej.

Letni občni zbor razpravlja:

1. poročilo odbora o njegovem delovanju;
2. vse politične akcije in manifestacije v preteklem letu;
3. poročilo nadzornega odbora o blagajniškem stanju.

Po tej razpravi voli občni zbor nov odbor za prihodnje leto, kakor tudi tri člane in tri namestnike nadzornega odbora. Odbor more imeti tudi namestnike; stari člani se lahko ponovno volijo.

Nato se volijo delegati za okrajni občni zbor. Na vsakih 100 vpisanih članov krajevne organizacije prihaja po 1 delegat.

V primeru potrebe ali na zahtevo okrajnega odbora sklicuje krajevni odbor izredni občni zbor, na katerem se smejo razpravljati le vprašanja, ki so na dnevnem redu. Kraj in čas izrednega občnega zbora se morata objaviti pet dni prej.

OKRAJNA ORGANIZACIJA.

Člen 19. — Vse krajevne organizacije vsakega političnega okraja sestavljajo okrajno organizacijo.

Organi okrajne organizacije so: okrajni odbor in okrajni občni zbor.

OKRAJNI ODBOR.

Člen 20. — Člane okrajnega odbora voli okrajni občni zbor na svojem letnem občnem zboru. Okrajni odbor se voli vsako leto.

Sestavljajo ga predsednik, eden ali več podpredsednikov, tajnik, blagajnik in še pet do petnajst članov. Članom okrajnega odbora se lahko izvolijo tudi namestniki.

Z ozirom na svoj položaj prihajajo v okrajni odbor:

1. predsedniki krajevnih organizacij;
2. poslanec dotičnega okraja in senatorji, ki žive v tem okraju;
3. predsednik mladinske organizacije.

Predsednik, eden podpredsednik in tajnik morajo stanovati na sedežu okraja.

Člen 21. — Dolžnosti okrajnega odbora so:

1. da vodi nadzorstvo nad delom in aktivnostjo vseh krajevnih organizacij v okraju;
2. da skrbi, da se življenje stranke v okraju čim jače manifestira na vseh področjih narodnega udejstvovanja;
3. da čim pogostejše organizira zborovanja, sestanke in dogovore članov stranke;
4. da ustvari svoj okrajni strankin list in podpira druge strankine publikacije;

5. da organizira mladinski naraščaj in skrbi za njegovo nacionalno vzgojo;

6. da izvršuje vse odredbe in navodila glavnega odbora skrbno in vestno;

7. da organizira volitve, ki se vrše v okraju.

Seje odbora se vrše najmanj vsaka dva meseca in jim predseduje predsednik odbora ali njegov namestnik.

Člen 22. — Na čelu okrajne organizacije stoji predsednik okrajnega odbora; on je predstavnik stranke v okraju; predseduje vsem strankinim organizacijam in strankinim manifestacijam v okraju; skrbi, da se vodi knjiga strankinih članov v okraju točno in vestno; odreja in sodpisuje vse izdatke, ki jih izplačuje blagajnik na podlagi pooblastila okrajnega odbora; skrbi, da se vsi sklepi okrajnega odbora izvrše ob pravem času.

Člen 23. — Tajnik okrajnega odbora vodi vse dopisovanje in podpisuje akte skupno s predsednikom. Skrbi, da je administracija v vseh krajevnih organizacijah urejena čim boljše.

Člen 24. — Blagajnik okrajnega odbora vodi poleg blagajniških poslov tudi nadzorstvo nad delom blagajnikov krajevnih organizacij. On vodi glavno knjigo vseh članov stranke v okraju, katere prepis in vse poznejše spremembe dostavlja glavnemu odboru.

Člen 25. — Vsak krajevni in okrajni odbor ima svoj žig. Žig je okrogel; sredi žiga je ime kraja okrajne oziroma krajevne organizacije, ob robu pa je napis: Krajevni (okrajni) odbor Jugoslovanske narodne stranke.

Člen 26. — Zaradi vodenja nadzorstva nad premoženjem okrajne organizacije, kakor tudi glede dejstva, ali so vsi izdatki storjeni v skladu s temi statuti, se ustanovi pri okrajnem odboru poseben nadzorni odbor, čigar člane voli vsako leto okrajni občni zbor.

Nadzorni odbor ima 3 do 5 članov in enako število namestnikov; člani se konstituirajo sami in izvolijo izmed sebe predsednika, podpredsednika in tajnika. Nadzorni odbor se sestavlja najmanj vsake tri mesece; predseduje mu predsednik, ki ga v primeru odsotnosti zamenjuje podpredsednik. Tajnik vodi zapisnik, ki ga podpisujejo vsi navzoči člani nadzornega odbora.

OKRAJNI OBČNI ZBOR.

Člen 27. — V prvi polovici meseca decembra se vrši vsako leto okrajni občni zbor. Kraj, čas in dnevni red se morajo sporočiti 7 dni prej vsem krajevnim organizacijam in objaviti v tisku.

Člani okrajnega občnega zbora so predsedniki, tajniki in delegati (izvoljeni po členu 19.) krajevnih organizacij, kakor tudi člani okrajnega odbora.

Okrajni občni zbor razpravlja celoten političen položaj; sestavlja resolucije; daje smernice za delo v bodočem letu; voli člane okrajnega odbora in delegate za državni kongres, ni sicer enega delegata, če ima vpisanih manj kakor 1000 članov stranke, dva pa, če ima nad 1000 vpisanih članov.

Člen 28. — V primeru volitev banskih svetovalecev in narodnih poslancev sklicuje predsednik okrajnega odbora izredni občni zbor, ki predlaga glavnemu odboru kandidate za banske svetovalce in za narodne poslance.

V primeru volitev senatorjev sklicuje predsednik glavnega odbora vse banske svetovalce, narodne poslance, senatorje in predsednike okrajnih organizacij vsake banovine na sedež dotične banovine h konferenci, ki ji predseduje poseben delegat glavnega odbora stranke.

Kot kandidati se smatrajo le oni, ki jih odobri glavni odbor stranke.

KLUB SENATORJEV IN KLUB NARODNIH POSLANCEV.

Člen 29. — Senatorji in narodni poslanci, člani Jugoslovanske narodne stranke, bodo ustanovili vsak svoj klub v narodnem predstavništvu.

Predsednika klubov senatorjev in narodnih poslancev vstopata v izvršni odbor kot osmi in deveti član. Sklepi izvršnega odbora so obvezni za vse senatorje in narodne poslance.

DRŽAVNI KONGRES.

Člen 30. — Kongres stranke se sestaja po pravilih vsako peto leto. Sklicuje ga dva meseca prej glavni odbor, razglašajoč ob tej priliki kraj in dan kongresa. Dnevni red objavlja glavni odbor mesec dni prej.

Člani kongresa so:

1. člani glavnega odbora;
2. aktivni ministri, senatorji, narodni poslanci in banski svetovalci, ki so člani stranke;
3. delegati (izvoljeni po členu 27.) okrajnih organizacij;
4. delegati mladinskih organizacij.

O sklicanju kongresa se morajo obvestiti tudi vse okrajne organizacije dva meseca prej. Okrajne organizacije pošljejo mesec dni prej imena svojih delegatov-članov kongresa. Vsi člani morajo imeti polno močna pooblastila, izdana od pristojnih strankinih organov.

Seje kongresa se vrše ob vsaki udeležbi članov.

Člen 31. — Kongres stranke je najvišji organ stranke. Le on more sklepati o spremembi programa, statutih in imena stranke. Na njem se rešujejo le vprašanja, ki so objavljena na dnevnem redu.

Okrajna organizacija, ki bi rada kako vprašanje vnesla v dnevni red kongresa, ga mora dostaviti glavnemu odboru z obrazložitvijo 45 dni pred kongresom. Glavni odbor bo nato preccnil, ali naj se to vprašanje postavi na dnevni red ali ne; če pa zahteva najmanj desetina vseh okrajnih organizacij, da se o kakem predmetu razpravlja na kongresu, potem glavni odbor mora postaviti ta predmet na dnevni red.

Kongresu predseduje predsednik glavnega odbora ali njegov namestnik. Glavni odbor bo predpisal poslovnik za delo državnega kongresa in ga objavil mesec dni pred kongresom.

Pred prehodom na dnevni red izvoli kongres iz svoje srede pet tajnikov kongresa in pet overovalcev zapisnika, ki vsi delajo po navodilih predsednika kongresa.

Kongresu polagajo račun o svojem delu: glavni odbor, klub senatorjev, klub narodnih poslancev in vse druge organizacije stranke.

Kongres sprejema vse sklepe z večino navzočih članov.

Člen 32. — Po sprejetem sklepu glede poročil, ki so na dnevnem redu, voli kongres člane in namestnike glavnega odbora. Voli se z listo, ki jo sestavi poseben kandidacijski odbor desetih članov, katere izvoli iz svoje srede kongres in kateremu predseduje predsednik kongresa kot enajsti član.

Za vsakega kandidata za člana in namestnika glavnega odbora se mora izjaviti vsaj šest članov kandidacijskega odbora. Kandidacijski odbor more predložiti kongresu v odobritev le eno listo; če kongres predloženo listo odkloni, se voli nov kandidacijski odbor, ki predlaga novo listo i. t. d.

Člen 33. — Glavni odbor lahko skliče tudi izredni kongres, na katerem se rešujejo le one zadeve, ki so navedene na dnevnem redu.

GLAVNI ODBOR.

Člen 34. — Na čelu stranke stoji glavni odbor s sedežem v Beogradu. On upravlja celotno delo stranke; razpravlja o spirih med posameznimi organizacijami, ki bi kljub opominom delovale proti načelom

in interesom stranke ter namesto razrešenih odborov do prvega pristojnega običnega zbora; sklepa o izključitvi posameznih članov stranke; sklicuje redne in izredne državne kongrese, sestavlja in jim predlaga razna poročila in predloge; odobruje kandidature senatorjev, narodnih poslancev in banskih svetovalec; izdaja pravilnike in navodila v duhu teh statutov o delu posameznih organizacij.

Clen 35. — Glavni odbor je sestavljen iz 60 članov in 60 namestnikov, med katerimi mora biti 15 članov in 15 namestnikov iz Beograda. Vse člane in namestnike voli kongres stranke vedno za pet let.

Clen 36. — Izvoljeni člani glavnega odbora volijo iz svoje srede začasnega predsednika in dva začasna tajnika, kakor tudi dva overovatelja zapisnika. Nato volijo 7 članov in 7 namestnikov izvršnega odbora stranke.

Izvršni odbor se voli za pet let, konstituira pa se vsako leto v drugi polovici meseca januarja ter si izvoli ob tej priliki izmed sebe predsednika, podpredsednika in prvega ter drugega tajnika. Predsednik ali podpredsednik in eden tajnik morajo biti iz Beograda.

Clen 37. — Glavni odbor voli iz svoje srede še blagajnika in njegovega namestnika, knjižničarja in njegovega namestnika. Vsi ti delajo po navodilih in odredbah predsednika glavnega odbora.

Clen 38. — Glavnemu odboru predseduje predsednik izvršnega odbora, v njegovi odsotnosti podpredsednik, v odsotnosti tega pa eden članov izvršnega odbora, ki ga določi izvršni odbor.

Seje glavnega odbora se morajo vršiti najmanj vsake tri mesece. Sklicuje jih predsednik ali njegov namestnik.

Clen 39. — Seje izvršnega odbora sklicuje njegov predsednik ali njegov namestnik najmanj enkrat na mesec.

Clen 40. — Če se kako mesto člana glavnega odbora izprazni, se izpopolni z liste namestnikov po vrstnem redu, kakor so na listi napisani.

Izpraznjeno mesto člana izvršnega odbora se izpopolni z liste namestnikov po vrstnem redu na listi. Kadar se lista namestnikov izvršnega odbora izčrpa, izvoli glavni odbor novih 7 namestnikov.

Clen 41. — Prvi tajnik izvršnega odbora je glavni tajnik stranke. On vodi celotno administracijo stranke; obenem je tudi glavni referent za celotno akcijo in propagando stranke ter strankinega programa.

PREHODNE ODREDBE.

Do prvega kongresa bo vodil vse posle stranke začasni glavni odbor, ki sme spreminjati in izpopolnjevati te statute ter sploh izdajati vse potrebne ukrepe. Pripravil bo tudi vse gradivo za prvi kongres.

ne oborožitve v defenzivnem smislu. Svobodno oboroževanje Nemčije se najbrže sploh ne bo dalo več preprečiti ter so vse diplomatske akcije, kakor tudi razne konference zaman.

Staviskijeva afera v Franciji nikakor ne more najti niti oddiha, kaj šele poravnave. Zadeva vedno bolj smrdi in se odkrivajo vedno večje gorostasnosti. Škandal osvetljuje s svojo umazano lučjo

mного vodilnih osebnosti francoskega političnega in ostalega javnega življenja.

V Španiji vre in je pričakovati nove krvave državljanske vojne. Vlada je sicer z vsemi možnimi izjemnimi ukrepi prevrat zaenkrat preprečila, vendar se pa ne obeta dober konec, zlasti ker je zopet izbruhnila v vsej republiki generalna stavka.

Razgled po domovini

— **Državni proračun odobren.** V torek popoldne je bil po šestnajstdnevni razpravi odobren naš državni proračun z večino 245 vladnih poslancev proti 19 glasovom opozicije. Za proračun so glasovali tudi skoraj vsi oni poslanci, ki so v začetku proračunske razprave in tudi v njenem poteku ostro kritizirali delo vlade. Svojo doslednost so pokazali vsekakor več, kakor nazorno. V vsej proračunski razpravi je govorilo 472 poslancev, ki so porabili za to skupno 180 ur časa. Stenografski zapiski obsegajo nič manj kakor 80.000 s strojem pisanih strani.

— **Senat razpravlja o proračunu.** Po sprejemu letošnjega državnega proračuna v narodni skupščini se je pričela v sredo dopoldne proračunska razprava tudi v senatu.

— **Uredba o organizaciji posredovanja dela** je bila uzakonjena. Odslej se bodo podeljevale brezposelnim podpore v višini od 5 do 15 Din, sorazmerno z njihovimi vplačanimi prispevki v zadnjih petih letih zaposlenosti. Podporna doba bo smela znašati največ 20 tednov.

— **Ribarska uredba v dravski banovini** je sedaj izenačena za vso banovino, in sicer na podlagi dosedanje uredbe, ki je veljala za področje bivše ljubljanske oblasti.

— **Za tuje delavce, obrtnike, trgovce in nameščence** se bo baje s strani države pričela pobirati posebna zaposljalna taksa, katere dohodki naj bi služili podpiranju naših domačih brezposelnih. Če bo obljuba držala, se bo stekalo iz tega vira v državno blagajno stalno prav lepo premoženje.

— **Pristojbine za živinske potne liste** se bodo odslej delile na polovico, in sicer se bo stekala prva polovica v občinski veterinarski

fond, druga pa v banovinskega. O upravljanju teh fondov bo izdan poseben pravilnik.

— **Pred državnim sodiščem za zaščito države** se je pričela v torek razprava proti morilcem bivšega ministra in narodnega poslanca Mirka Neudorferja. Morilci se morajo obenem zagovarjati tudi zaradi dveh nočnih atentatov s peklenjskimi stroji na orient-ekspres pri Rajhenburgu in Zaprešiču.

— **Ljubljana za svoje reveže.** Preteklo soboto zvečer je priredila ljubljanska mestna občina veliko dobrodelno prireditev v korist svojih ubožcev. Sodelovali so na koncertu razni domači umetniki; ljubljanski trgovci, gostilničarji in drugi tovrstni obrtniki pa so darovali razne želodčne dobrrote za krepcanje po koncertu. Občina je dobila za reveže samo pri tej prireditvi čistega dobička okrog 120 tisoč dinarjev.

— **Novo povodni groze** raznim krajem v naši banovini. Največja nevarnost se je pokazala zopet v Savinjski dolini in z gramozom prezasuti strugi Savinje v celjski kotlini. Če dež ne bo prenehal, je ponovitev lanske jesenske katastrofe neizogibna. Tudi Sava povzroča zaradi izredno visokega vodostaja prebivalstvu na obeh bregovih težke skrbi.

— **Silen vihar z močnim nalivom** je divjal pretekli ponedeljek ponoči nad Mariborom in okolico. Z mnogih streh je zmetal opeko, razbijal je okenske šipe ter prevračal lesene plotove. Škoda, ki jo je povzročil, je znatna.

— **Poljski kardinal v Ljubljani.** Te dni obišče Ljubljano znani poljski kardinal in dober prijatelj naših krajev ter ljudi dr. Hlond, ki bo vodil ob tej priliki prvo slavnostno proslavo praznika novega svetnika don Bosca.

IZ STRANKE

Na vse mnogoštevilne dopise nam je bilo spričo izredno narslega dela na organizaciji stranke nemogoče takoj odgovoriti, kar naj nam blagovoljijo naši prijatelji in somišljeniki oprostijo. Vsi ti dopisi bodo rešeni v prihodnjih dneh in bodo poslani vsem potrebnim odgovori.

Glede shodov in sestankov prosimo še nekoliko potrpljenja, obenem pa sporočamo vsem krajevnim organizatorjem, da pridno nabirajo nove člane in naročnike »Edinosti«. Člane ni treba priglašati na posebnih pristopnih izjavah, vsakega za sebe, temveč jih v vsakem kraju zberite na skupni članski pristopni polji, ki naj ima v začetki napis: »Podpisani se priglašamo za člane Jugoslovanske narodne stranke in izjavljamo, da bomo v svojem političnem delu vedno vztrajali na njenem programu in njenih statutih.« Nato sledi kraj in okraj ter datum, pod tem pa imena vseh priglašencev s točnim priimkom in imenom, navedbo poklica in pa točnega bivališča, vasi, hišne številke, pošte itd.

Listo naročnikov »Edinosti« pošiljajte posebej uredništvu »Edinosti«, da jim bomo mogli takoj v redu dostavljati list obenem z vsemi dosedanjimi številkami. Posamezniki pa naj seveda še nadalje pošiljajo pristopne članske izjave v svojih pisnih posebej. Vsi dopisi naj se naslavlja do nadaljnjega na naslov: »Edinost«, glasilo Jugoslovanske narodne stranke v Ljubljani, poštni predač števil. 115.

Vsa nadaljna navodila glede ustanavljanja krajevnih organizacij bomo objavili v prihodnji številki našega lista.

Le pogumno na delo, da se bodo čimprej izpopolnile in pomnožile naše vrste in da bomo čimprej mogli uspešno reševati zadane si naloge!

IZ UREDNIŠTVA

Naši cenjeni dopisniki naj nam zaenkrat blagovoljijo oprostijo, da niso vsi njihovi dopisi objavljeni, ker nam je z ozirom na statute, ki jih vsi zahtevajo, primanjkovalo prostora. Prihodnjic pride po možnosti vse na vrsto.

Dopisi, ki smo jih prejeli prepozno, bodo prišli tudi šele prihodnjic na vrsto.

Dogodki po svetu

Za zблиžanje z Bolgarsko se stori v zadnjem času v obeh državah marsikaj koristnega in umestnega. V Sofiji bo pričel te dni izhajati prvi glasnik jugoslovansko-bolgarskega zблиžanja »Bolgarsko-jugoslovanski pregled«, ki ga bo urejeval bivši bolgarski minister Dimo Kasazov.

Priznanje sovjetske Rusije de iure bo izvršeno v najbližji bodočnosti tudi s strani držav Male antante.

Zagonetno politično godljo kuhajo na skupni konferenci v Rimu italijanski ministrski predsednik Mussolini in njegova tovariša dr. Dollfuss iz Avstrije in Gömbös iz Madžarske. Baje gre le za sklenitev nekake gospodarske unije med omenjenimi državami in pa za utrditev gospodarskega stališča Italije na podunavskem trgu, poučeni po-

litični krogi pa zatrjujejo, da stoji v ozadju tudi politična in vojaška zveza med navedeno trojico.

Povratak Habsburžanov je izključen, je dejal pred dnevi v nekem razgovoru češkoslovaški zunanji minister dr. Beneš. Rekel je tudi: »Zamislimo si, da bi se jutri zgodila neverjetnost in bi se Habsburžani na kakršenkoli način vrnili na Dunaj. Še istega dne bi vse države Male antante odpoklicale svoje poslanike in bi Mala antanta z vsemi razpoložljivimi sredstvi nastopila proti povratku Habsburžanov.«

Nemčija se oborožuje s polno paro, ne da bi glede tega vprašala kogarkoli za dovoljenje. Nemška predrznost je pričela skrbeti in bolati sedaj tudi že Angleže, ki so bili vsa leta najgorečnejši zagovorniki obnovitve Nemčije in nje-

zadnjega podčastnika vse zagrizeno nemško, le ognjar in kuhar sta bila Slovana, pa še ta dva strogo avstrijska. Rad bi se jih vseh otresel, toda žal ni šlo, moral sem v vrsto.

Med gojenci je bil tudi neki Petrovič iz Skaljar pri Kotoru; postaven, zal dečko. Le nemški ni znal dobro in se je oglašal vedno z »Ir!« Nemški tovariši ga niso marali, ker je bil ponosne črnogorske nature in ni poznal šale. Vsako najmanjšo priliko so porabili, da so se norčevali iz njega, ta se je pa odzival, karkor je mogel in znal. Videl sem, da mu delajo krivico in se parkrat zanj potegnili ter jih ostro pogrjal. Toda niso odnehali. Petrovič pa, ne bodi len, sname v jezi s stene puško in začne s kopitom udrihati po napadalcih.

Pride četovodja »tagšarž«, pokličejo častnika. Petroviča uklenejo in posade v zapor. Drugi dan vsi na raport! Vse govori proti njemu, le jaz povem resnico in se zavzamem zanj. Petrovič dobi samo dva dni po šest ur zapora s sponami na roki in nogi, jaz pa večno zaničevanje in priimek »Slawenhetzere«, ki mi ga je nadel nadporočnik Grünberger. Vsa druga imena častnikov-Nemcev sem pozabil, to sem si pa zapomnil dobro.

O Božiču je šola priredila nekako zasebno veselico, na katero so bili povabljeni tudi drugi vojaški odličniki in kjer so nastopali gojenci zavoda z raznimi deklamacijami in petjem ter v raznih komičnih vlogah. Iz prirojene mržnje, deloma pa tudi iz hlapčevstva napram švabskim vzgojiteljem-častnikom je bila glavna vsebina predstave poveljevanje nemštva in

sramotenje dunajskih Čehov in Slovanstva. Vsaka psovka »jarac« ali izgovarjava besed »knedlik«, »povidele« je bila kulturnim vzgojiteljem višek duhovitosti in sprejeta z gromkim odobravanjem. Naenkrat se mi je vsa ta komedija tako zagabila, da sem zapustil dvorano, stekel na prsto in odšel po ozki ulici v znano priprosto dalmatinsko gostilnico, kjer sem pri kozarčku vina poslušal starega guslarja peti srbske narodne pesmi.

Osem mesecev je trajala šola, potem smo se pa odpeljali na strelske vaje v Boko Kotorško. Ziveli smo v fortu Lustica nad Ružami, na vaje smo se pa vozili zdaj na ta, zdaj na drugi fort.

Po vajah sem bil dodeljen kot podnarednik-predmojster posadki utrdbe na otoku Mamula.

Na ta otok in v to utrdbo je pošiljala tamošnja avstrijska krajevna vojaška oblast take častnike in podčastnike, ki so se v čem malem pregrešili, ali ki so ji bili napoti. Otok in utrdba Mamula sta bila kraljestvo zase. In najprijetnejši, najveselejši spomini iz moje vojaške dobe so poleg kotorske ječe vezani na ta otok.

Ah, to je bilo rajsko življenje! Razen Nemca-poročnika in ognjarja-Čeha ter še dveh lenih nemških podčastnikov smo bili sami Jugoslovani. Vsako jutro je prišel z Ostrega tender-čoln, ki nam je prinašal pošto in jestvine in to je bila edina javna zveza z zunanjim svetom. Včasih, ko je divjal vihar, ni bilo po cele tedne ne ladje, ne tenderja in tedaj smo se sitili z mesnimi, grahovimi in kavinimi konzervami.

Dalje prihodnjic.

Radivoj Peterlin-Petruška:

K matuški Rusiji

Potem je prišel dan ločitve. Zgornji Štajerc se je postavljaj v mojem haveloku kakor kakšen grof. Ponosen je bil, da je v civilu, segel mi je v roko in mi obljubil, poslati plašč očetu v Kamnik. Umevno je, da ni bilo o četovodji in o haveloku ne tu ne tam ne duha ne sluha več.

Po prisegi sem bil sprejet v topničarsko podčastniško šolo, kamor so bili poklicani skoraj sami Nemci. Šola je bila doli ob morju pri pristanišču v prostornem stolpu mestnega obzidja. Iz vsega polka nas je bilo zbranih okrog sedemdeset. Disciplina je bila stroga in prostega časa zelo malo.

Še preden sem šel na novo mesto, se me je prijela huda mrzlica tako, da sem preležal v bolnici tri tedne. Res je, da me je radi preobilice zavžitega kinina pustila že v prvih treh dneh, pa mi je bilo tako lepo notri, da sem še dalje ternal, kinin sem pa metal skozi okno v morje.

Zakaj bi tudi ne izrabil prilike? Pomislite: tamkaj doli strogo načelstvo, »marš ajns«, orožni prijemi, krik in vik nešteti predpostavljanih, tukaj pa tak mir in tišina in postrežba in bel kruh. Pa na verando greš lahko, kadar se ti zljubi. Tam sediš in bereš ali pa gledaš na prostrano zdaj mirno, zdaj razburkano morje in opazuješ ladje, ki plovejo mimo.

V šoli je bilo od stotnika — češkega Nemca, mimo nadporočnika Grünbergerja in poročnika pa notri do